

usluga, tada ne bi bio odgovoran ni za eventualnu štetu koja bi nastala nalogoprimcu zbog toga što plaćanje izvršenih usluga nije na vrijeme uslijedilo, ili nije uopće uslijedilo.

Iz naloga koji je brodarov agent dao stivadoru ili eventualno nekom drugom poduzeću koje nastupa u primaočevome ime, ili koje čini bilo kakove usluge brodu, ne nastaje nikakva obaveza za agenta, već takova obaveza nastaje samo za brodara komu se naručena usluga izvršava.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 23.VII 1964.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ratko Zlodre, Stanko Skok

Prijevoz željeznicom - Prijevoz mrtvaca - I kod prijevoza mrtvaca pošiljalac je dužan priključiti tovarnom listu sve potrebne isprave - Željeznica nije dužna po službenoj dužnosti kontrolirati da li su sve isprave priložene - Ležarina vagona prouzrokovana pomanjkanjem isprava tereti imao prava - Pošiljalac je dužan platiti čitavu ležarinu, i ako je željeznica tražila nadopunu isprava u više navrata

Tužitelj je špediter, a tuženik željezničko transportno poduzeće. Tužitelj je povjerio tuženiku na prijevoz željeznicom u međunarodnom prometu /Jugoslavija-Italija/ prijevoz mrtvaca.

Po dolasku vagona na granični prijelaz Sežana, tuženik je obavijestio tužitelja da nedostaje rješenje Državnog sekretarijata za unutrašnje poslove SRH, a nekoliko dana poslije javio je da nedostaje još jedna isprava za prijevoz mrtvaca, koja se traži prema policijskim propisima Italije /"Passaporto vistato dal console italiano"/.

Tužitelj je udovoljio prvom traženju, pa je nakon toga udovoljenja bila zatražena druga spomenuta isprava.

Tuženik je zaračunao tužitelju ležarinu za vagon od časa prispjeća na granični prijelaz do prijelaza preko granice.

Tužitelj je tužbom tražio povrat naplaćene ležarine. Svoj zahtjev tužitelj obrazlaže time da u prvom redu cjelokupna ležarina ima pasti na teret tuženikov, jer se radi o prijevozu mrtvaca, dakle robe koja se prima na prijevoz pod specijalnim uvjetima, te da je u ovom slučaju tuženik morao kod prijema mrtvaca na prijevoz zatražiti od tužitelja sve potreb-

ne dokumente odnosno isprave; u protivnom preuzeo je na sebe rizik, pa štetu nastalu samom njemu /tuženiku/, sam i snosi.

Podredno je istakao da u svakom slučaju ne može tužitelj biti terećen za cjelokupnu ležarinu, jer je tuženik kod prvog traženja trebao zatražiti sve manjkajuće isprave, a ne u dva navrata, čime je povećao troškove ležarine u svoju korist, pa je prema tome slobodno raspolagao vremenom za koje je naplatio ležarinu. Smatra da bi tužitelj mogao biti terećen samo za jedan dio ležarine, koji bi nastao da su odmah zatražene sve manjkajuće isprave.

Prvostepeni sud je odbio tužbu u cijelosti.

Prvostepeni sud zauzeo je stajalište da željeznica nije dužna ni u ovom slučaju ispitivati da li su podnesene isprave tačne i dovoljne, a da činjenica što je željeznica tražila navedene isprave u dva navrata nije u ovom slučaju odlučna, jer da krivica za nepostojanje obih isprava pada samo na tužitelja, jer da tuženik prema propisima nije dužan ispitivati postojanje ili manjkavost isprava, te dosljedno tome da on ne snosi nikakvu krivicu.

Tužitelj je uložio žalbu ponovo ističući navode u tužbi.

Drugostepeni sud je žalbu u cijelosti odbio.

"Pribavljanje potrebnih isprava", kaže taj sud, "nije stvar željeznice već pošiljaoca, pa je tužitelj, kao međunarodni špediter, trebao prije predaje pošiljke, odnosno prije prispjeća iste na granicu da se pobrine za sve podatke i isprave koje se traže za prijevoz u inozemstvo takve pošiljke, a da ne čeka da ga o tome obavijesti željeznica, i da tek tada pristupa nabavi potrebnih isprava, koje je morao već prije predaje pošiljke željeznici pribaviti i priložiti tovarnom listu".

N.P.

Zahtjev željeznice na naknadnu dostavu isprava koje treba priključiti tovarnom listu

U gornjem sporu sudovi su zauzeli jedno stajalište o kojemu se, čini se, može diskutirati. Mislimo na okolnost da je željeznica u dva navrata tražila dostavu manjkajućih isprava. Sigurno je da špediter mora poznavati propise o prijevozu mrtvaca, pa i bez obzira na poseban propis Zakona o prijevozu na željeznicama da pošiljalac mora priložiti tovarnom listu sve potrebne isprave, te da odgovara ako koja od njih nedostaje. Međutim, čini nam se, da ova njegova dužnost ne oslobadja

vozara općenito pa ni željeznicu da postupi dužnom pažnjom i u skladu sa savjesnim poslovanjem. Ovo se osobito odnosi na slučaj kao što je gornji, kod kojega je i sam vozar bio dužan kontrolirati da li su tovarnom listu priložene sve isprave potrebne za prijevoz mrtvaca. Kad je željeznica ustanovila da sve takve isprave nisu priložene, morala je, izgleda nam, postupajući kao dobar privrednik od pošiljaoca sve manjkajuće isprave zatražiti odjednom. Inače je ona nepotrebno prouzrokovala ležarinu vagona. Poznato je pravno načelo privrednog prava na osnovi kojega jedna stranka mora, ukoliko se to ne protivi njenim opravdanim interesima, postupati tako da u što većoj mjeri budu očuvani interesi njezinog suugovarača. Od ove dužnosti sigurno ne može ni željeznica biti oslobođena. Stajalište izneseno u gornjoj presudi moglo bi se načelno braniti samo onda kad željeznica ne bi bila dužna znati koji su sve dokumenti potrebni za izvršenje prijevoza, pa ih traži onda kad dozna za njihovu obveznost. Budući se kod mrtvaca radi o propisima administrativnog karaktera, ona ih je, kao vozar, dužna poznavati, pa i kad se radi o međunarodnom prijevozu, jer je ovlaštena na takvu djelatnost. Ovo svei bez obzira na okolnost što je već po zakonu bila dužna kontrolirati prilikom primanja pošiljke da li su svi potrebni dokumenti bili priloženi. Konkretno, čini nam se, da je željeznica bila dužna, čim je nastala smetnja u prijevozu, ukoliko joj to nije bilo poznato, informirati se kod nadležnih organa, koje su sve isprave potrebne za prijelaz mrtvaca preko granice i njih u normalno mogućem roku zatražiti od pošiljaoca. Sudovi su, po našem mišljenju, trebali utvrditi iz kojih razloga je željeznica zatražila ispravu u dva navrata, pa joj priznati pravo na punu ležarinu samo pod uvjetom kad bi se ustanovilo da u tom pogledu nije kriva. Primjenjivanje principa gornje presude na druge slučajeve moglo bi biti bez pravnog temelja veoma štetno za imaoce prava.

B. J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 23.VI 1964.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Branko Jakaša, dr Emilije Pallua

Prijevoz stvari morem - Prekostojnice - Zastara - Legitimacija špeditera kao primaoca - Zastara za naknadu za prekostojnice počinje teći za svaki dan prekostojnica posebno, bez obzira što su stranke obračun izvršile nakon iskrcaja cijelog tereta - Špediter koji primi teret pasivno je legitimiran prema brodaru ako iz postupka izričito ne proizlazi da je brodar upozorio da ne radi u vlastito ime - Brodar je odgovoran za prekostojnice ako brodske pumpe ne mogu izbaciti teret prema ugovornim uvjetima - Primalac mora postaviti takove cijevi koje